

OUTLANDER
(DE REIZIGER)

Diana Gabaldon bij Boekerij:

DE REIZIGER-REEKS

De reiziger

Terugkeer naar Inverness

De verre kust

Het vuur van de herfst

Het vlammende kruis

Sneeuw en as

Een echo in de tijd

Met het bloed van mijn hart, deel 1 en 2

DE LORD JOHN-REEKS

Het dubbelleven van Lord John

Lord John en de hand van de duivel

Lord John en de broeders van het zwaard

Lord John en de Schotse gevangene

DIANA
GABALDON

OUTLANDER
(DE REIZIGER)

Achtste druk 2010
Twintigste druk 2020

ISBN 978-90-225-7696-0
ISBN 978-94-6023-693-8 (e-book)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Outlander*
Vertaling: Annemarie Lodewijk
Omslagontwerp: Baqup
Omslagbeeld: Sony Pictures Television Inc.

© 1991 Diana Gabaldon
© 1999 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

D E E L E E N

Inverness, 1945

1 Een nieuw begin

Het was op het eerste gezicht niet bepaald een voor de hand liggende plek voor verdwijningen. Het hotelletje van mevrouw Baird verschilde in niets van de honderden andere etablissementen in de Schotse Hooglanden in 1945; schoon en rustig, met verschoten bloemetjesbehang, glimmende vloeren en in de badkamer een warmwatergeiser die op munten werkte. Mevrouw Baird zelf was gedrongen en gemoedelijk en had er geen bezwaar tegen dat Frank haar kleine, met rozenmotiefjes bezaaide zitkamer vol zette met de tientallen boeken en paperassen die hij op reis altijd met zich meesleepte.

Net toen ik naar buiten wilde gaan, liep ik mevrouw Baird in het voorportaal tegen het lijf. Ze legde een mollige hand op mijn arm en reikte met haar andere hand naar mijn haar. 'Maar mevrouw Randall, zo kunt u toch niet naar buiten! Kom, laat mij het even een beetje goed doen. Zo! Dat is al beter. Mijn nicht vertelde me laatst over een nieuwe permanent die ze had geprobeerd. Haar haar bleef er prachtig van in model; misschien moest u die de volgende keer ook eens proberen.'

Ik had het hart niet haar te vertellen dat de grilligheid van mijn lichtbruine krullen uitsluitend te wijten was aan een foutje van de natuur en niet aan enige nalatigheid van de fabrikanten van permanentvloeistoffen. Haar eigen strak gewatergolfde lokken hadden er in elk geval geen last van.

'Dat zal ik zeker doen, mevrouw Baird,' loog ik. 'Ik wilde net naar het dorp gaan om Frank op te halen. We zijn op tijd terug voor de thee.' Voordat zij de kans kreeg nog meer onrechtmatigheden in mijn slordige verschijning te ontdekken, glipte ik snel de deur uit en liep het pad af. Na vier jaar als verpleegster in het leger gewerkt te hebben, genoot ik van het feit dat ik geen rekening meer hoefde te houden met uniformen en rantsoenen en ging me te buiten aan dunne, vrolijk bedrukte katoenen jurkjes die volkomen onge-schikt waren voor een flinke wandeling over de hei.

Niet dat ik van plan was veel van zulke wandelingen te maken; ik dacht meer aan lang uitslapen en lange, lome middagen in bed, met Frank, maar dan zonder te slapen. Het viel echter niet mee de juiste romantische sfeer erin te houden wanneer mevrouw Baird vlak voor onze deur ijverig stond te stofzuigen.

'Dat moet wel het smerigste stukje vloerbedekking zijn in de hele Schotse Hooglanden,' had Frank die ochtend opgemerkt, toen we in bed lagen te luisteren naar het woeste gebrul van de stofzuiger op de gang.

‘Bijna zo smerig als de gedachten die onze hospita er waarschijnlijk op nahoudt,’ antwoordde ik. ‘Misschien hadden we bij nader inzien toch beter naar Brighton kunnen gaan.’ We hadden bewust de Hooglanden uitgekozen om onze vakantie door te brengen voordat Frank aan zijn nieuwe baan als geschiedenisdocent in Oxford zou beginnen, omdat Schotland minder was aangetast door de fysieke oorlogsgruwelen dan de rest van Engeland en derhalve ook minder vatbaar was voor de krampachtige naoorlogse vrolijkheid die er in de meer populaire vakantieoorden heerste.

En zonder dat het ter sprake was gekomen, denk ik dat we allebei het gevoel hadden dat het een symbolische plek was om ons huwelijk weer op te pakken; zeven jaar eerder, vlak voor het uitbreken van de oorlog, waren we in de Hooglanden getrouwd en hadden er twee wittebroodsdagen doorgebracht. Een vreedzaam toevluchtsoord om elkaar opnieuw te leren kennen, dachten wij, zonder te beseffen dat golf en vissen dan wel Schotlands populairste buitensporten mogen zijn, maar dat roddelen de populairste binnensport is. En wanneer het ergens zoveel regent als in Schotland, brengen de mensen erg veel tijd binnenshuis door.

‘Wat ga je doen?’ vroeg ik, toen Frank zijn benen uit bed zwaaide.

‘Ik wil die oude, lieve schat niet teleurstellen,’ antwoordde hij. Hij ging op de rand van het antieke bed zitten en begon zachtjes op en neer te wippen, zodat er een knerpend, ritmisch gepiep ontstond. Het stofzuigen op de gang hield onmiddellijk op. Na een paar minuten gepiept te hebben, begon hij luidruchtig en theatraal te kreunen en liet zich achterover op het bed vallen, zodat het spiraalmatras duidelijk hoorbaar protesteerde. Ik lag, teneinde de ademloze stilte op de gang niet te verstoren, met mijn gezicht in een kussen te giechelen.

Frank trok zijn wenkbrauwen naar mij op. ‘Jij hoort extatisch te kreunen, niet te giechelen,’ mopperde hij fluisterend. ‘Straks denkt ze nog dat ik geen goede minnaar ben.’

‘Als je verwacht dat ik in extase raak, zal je nog wat langer je best moeten doen,’ antwoordde ik. ‘Die twee minuutjes verdienen niet meer dan wat gegiechel.’

‘Ondankbaar nest. Ik ben hier voor mijn rust, weet je nog?’

‘Luilak. Zolang je niet wat meer inzet toont kun je die volgende tak aan je familiestamboom ook wel vergeten.’

Franks passie voor genealogie was een tweede reden geweest om voor de Hooglanden te kiezen. Volgens een van die smoezelige velletjes papier die hij overal mee naar toe sleepte, had de een of andere saaije voorouder van hem in het midden van de achttiende – of was het de zeventiende? – eeuw in deze streek het een en ander uitgespookt.

‘Als ik moet eindigen als een kinderloze tak van mijn stamboom zal dat zeker te danken zijn aan onze onvermoeibare gastvrouw op de gang. We zijn per slot van rekening al bijna acht jaar getrouwd. Kleine Frank junior wordt heus wel een wettige telg, ook al wordt hij zonder getuigen verwekt.’

‘Als hij al ooit verwekt wordt,’ zei ik pessimistisch. De week voordat we op vakantie gingen hadden we wat dat betreft opnieuw een teleurstelling te verwerken gekregen.

‘Met zoveel verkwikkende frisse lucht en gezonde maaltijden? Als het hier niet lukt, lukt het nergens.’ Het diner van de vorige avond had bestaan uit gebakken haring. De lunch uit gezouten haring. En de doordringende walm die op dit moment naar boven kwam drijven deed ons sterk vermoeden dat het ontbijt eveneens uit haring zou bestaan, ditmaal gerookt.

‘Tenzij je van plan bent om het, speciaal voor mevrouw Baird, nog eens dunnetjes over te doen,’ zei ik, ‘stel ik voor dat je je gaat aankleden. Je hebt toch om tien uur een afspraak met de dominee?’ Dominee Reginald Wakefield, predikant van de plaatselijke parochie, was in het bezit van een aantal ongelooflijk fascinerende doopregisters die Frank mocht bekijken, om nog maar niet te spreken van het verrukkelijke vooruitzicht dat hij wellicht een paar mottige legerverslagen of zoiets had weten op te diepen waarin de vermaarde voorouder werd vermeld.

‘Hoe heette die over-over-over-overgrootvader van je ook al weer?’ vroeg ik. ‘Degene die hier tijdens een van die Opstanden heeft lopen rondlummelen? Was het nu Willy of Walter?’

‘Hij heette Jonathan.’ Frank onderging mijn volslagen gebrek aan belangstelling voor zijn familiegeschiedenis over het algemeen gelaten, maar bleef altijd op zijn hoede, klaar om het geringste teken van nieuwsgierigheid aan te grijpen als excuus om mij alle tot dusverre bekende feiten op te sommen over de Randalls en hun verwanten. Terwijl hij zijn overhemd dichtknoopte verscheen in zijn ogen de glans van de fanatieke docent. ‘Jonathan Wolverton Randall – Wolverton naar de oom van zijn moeder, een edelman uit Sussex. Hij stond echter beter bekend onder de nogal zwerige bijnaam “Black Jack”, die hij in het leger had gekregen, waarschijnlijk gedurende de periode dat hij hier gelegerd was.’

Ik liet me voorover op het bed vallen en begon hard te snurken. Zonder enige aandacht aan mij te schenken vervolgde Frank zijn wetenschappelijke relaas. ‘Hij verwierf zijn aanstelling omstreeks 1730 en diende als kapitein van de dragonders. Volgens de oude brieven die mijn nicht May me heeft opgestuurd, deed hij het behoorlijk goed in het leger. Het was natuurlijk ook geen slechte keus voor een tweede zoon; zijn jongere broer hield de traditie eveneens in ere door geestelijke te worden, maar over hem ben ik nog niet zoveel

te weten gekomen. Hoe dan ook, de hertog van Sandringham gaf Jack Randall een eervolle vermelding voor zijn activiteiten vóór en tijdens de tweede Jacobitische Opstand – die was in 1745, voegde hij eraan toe, speciaal voor de onwetenden onder zijn publiek, voor mij dus. ‘Je weet wel, “Bonnie Prince Charlie” en zo?’

‘Ik weet niet of de Schotten wel beseffen dat ze die opstand verloren hebben,’ viel ik hem in de rede terwijl ik ging zitten en mijn haar in het gareel trachtte te krijgen. ‘Ik hoorde gisteravond in dat café toch duidelijk dat die barman ons Sassenachs noemde.’

‘Waarom ook niet?’ zei Frank gemoedelijk. ‘Het betekent per slot van rekening niet meer dan “Engelsman”, of in het ergste geval “buitenstaander”, en dat zijn we ook.’

‘Ik weet wat het betekent. Het ging me meer om de toon waarop hij het zei.’

Frank zocht in de la naar een riem. ‘Hij had gewoon een beetje de smoor in omdat ik zei dat ik het bier nogal slap vond. Ik vertelde hem dat je voor het echte Hooglandse bier een oude laars in het vat moet gooien, en dat het eindproduct gezeefd dient te worden door een veelgedragen onderbroek.’

‘Aha, dat verklaart de hoge rekening.’

‘Nou ja, ik heb het wel iets tactischer onder woorden gebracht, maar alleen omdat het Gaëlish geen specifiek woord voor onderbroek kent.’

Nu was mijn belangstelling toch wel gewekt. ‘Waarom niet? Droegen die oude Schotten dan geen ondergoed?’

Frank grijnsde. ‘Ken je dat oude liedje niet, over wat een Schot onder zijn kilt draagt?’

‘Kennelijk geen halflange herenonderbroeken,’ merkte ik droogjes op. ‘Misschien ga ik terwijl jij je met die dominee vermaakt, wel op zoek naar een plaatselijke kilt drager. Dan kan ik het aan hem vragen.’

‘Je doet maar, maar probeer in elk geval niet gearresteerd te worden, Claire. Dat zou de decaan van het St. Giles College niet op prijs stellen.’

Uiteindelijk bleken er in de buurt van het dorpsplein en in de winkels daaromheen geen kilt dragers rond te hangen. Er waren echter wel andere mensen, voornamelijk huisvrouwen van het type mevrouw Baird, die hun dagelijkse boodschappen liepen te doen. Ze kibbelden en roddelden en hun massieve, in bedrukte stofjes gehulde gestalten verleenden de winkels een knusse warmte; een buffer tegen de kille ochtendnevel.

Aangezien ik zelf nog geen eigen huishouden bestierde, hoefde ik niet veel te kopen, maar ik genoot ervan tussen de volle schappen te snuffelen, alleen al omdat er weer zoveel te koop was. We hadden zo lang van rantsoenen

geleefd en het zonder eenvoudige dingen als eieren en zeep moeten stellen, en zelfs nog langer zonder die kleine luxe dingen van het leven, zoals eau de cologne van het merk L'Heure Bleu.

Mijn blik viel op een etalage vol huishoudelijke artikelen – geborduurde theedoeken en theemutsen, karaffen en glazen, een stapel eenvoudige taartvormen en een set van drie vazen.

Ik had nog nooit van mijn leven een vaas gehad. Gedurende de oorlogsjaren had ik vanzelfsprekend in zustersverblijven gewoond, eerst in het Pembroke Ziekenhuis en later in het veldhospitaal in Frankrijk. Maar ook daarvoor hadden we nooit ergens lang genoeg gewoond om de aanschaf van een dergelijk voorwerp te rechtvaardigen. En ook al had ik er wel een gehad, bedacht ik me, dan zou oom Lamb hem vast en zeker al volgegooid hebben met potscherven voordat ik erbij in de buurt had kunnen komen met een bos margrietten.

Quentin Lambert Beauchamp. 'Q' voor zijn archeologiestudenten en zijn vrienden. 'Dr. Beauchamp' voor de wetenschappelijke kringen waarin hij zich bewoog, en waarin hij doceerde en leefde. Maar voor mij gewoon oom Lamb.

Als mijn vaders enige broer en destijds mijn enige nog levende bloedverwant, werd hij met mij opgescheept toen ik op vijfjarige leeftijd mijn ouders verloor door een auto-ongeluk. Hij had op het punt gestaan af te reizen naar het Midden-Oosten en had zijn reis net lang genoeg uitgesteld om de begrafenis te regelen, de nalatenschap van mijn ouders af te wikkelen en mij in te schrijven op een keurige meisjeskostschool. Waar ik vervolgens weigerde te blijven. Toen hij inzag dat hij mijn mollige vingertjes van het autoportier zou moeten wrikken en mij met grof geweld de trappen van de school op zou moeten sleuren, had oom Lamb, die een gruwelijke hekel had aan elke vorm van persoonlijke conflicten, een wanhopige zucht geslaakt, zijn schouders opgehaald en tegen beter weten in mijn nieuwe ronde strohoedje uit het autoraampje gemikt.

'Rotding,' mompelde hij terwijl wij in de hoogste versnelling de oprijlaan weer afreden en hij in zijn achteruitkijkspiegel het hoedje vrolijk zag wegrollen. 'Ik heb altijd al de pest gehad aan vrouwen met hoeden.' Hij blikte van bovenaf streng op mij neer. 'Laat één ding heel duidelijk zijn,' zei hij, op onheilspellende toon. 'Je gaat mijn Perzische grafbeeldjes niet als poppen gebruiken. Wat je verder doet maakt me niet uit, maar dat niet. Begrepen?'

Ik had tevreden geknikt. En was met hem meegegaan naar het Midden-Oosten, naar Zuid-Amerika, naar tientallen archeologische vindplaatsen, verspreid over de hele wereld. Ik had leren lezen en schrijven met behulp van zijn tijdschriftartikelen, latrines leren graven en water leren koken en een heleboel andere dingen geleerd die van geen enkel nut waren voor een jongedame van

goede komaf – tot ik de knappe, donkerharige geschiedkundige had ontmoet die oom Lamb speciaal was komen opzoeken om bepaalde aspecten te bespreken van de Franse filosofie en de manier waarop deze in relatie stond tot Egyptische godsdienstige gebruiken. Na ons huwelijk hadden Frank en ik het nomadische leven geleid van jonge universitaire docenten en hun echtgenotes, verdeeld tussen buitenlandse conferenties en tijdelijke flatjes, totdat het uitbreken van de oorlog hem naar de officiersopleiding en de inlichtingendienst van M16 had gestuurd en mij naar de verpleegstersopleiding. Hoewel wij al bijna acht jaar getrouwd waren, zou het nieuwe huis in Oxford ons eerste echte thuis worden.

Ik klemde mijn handtas stevig onder mijn arm, stapte de winkel binnen en kocht de vazen.

Ik ontmoette Frank op de kruising van Highstreet en Gereside Road, die wij vervolgens gezamenlijk insloegen. Hij bekeek mijn aankopen met opgetrokken wenkbrauwen. ‘Vazen?’ Hij glimlachte. ‘Mooi zo. Nu stop je voortaan misschien geen bloemen meer tussen mijn boeken.’

‘Dat zijn geen bloemen, dat zijn bijzondere exemplaren. En je hebt zelf voorgesteld dat ik me zou gaan toeleggen op plantkunde. Om iets te doen te hebben, nu er niets meer te verplegen valt,’ bracht ik hem in herinnering.

‘Dat is waar.’ Hij knikte goedgehumeurd. ‘Maar toen besepte ik nog niet dat er, telkens wanneer ik een naslagwerk wil openslaan, allerlei gebladerte in mijn schoot zou vallen. Wat was dat smerige, verdroogde bruine spul dat je in Tuscum and Banks had gestopt?’

‘Boekweitgort. Goed tegen aambeien.’

‘O, dus je bent je al aan het voorbereiden op mijn naderende oude dag? Wat ontzettend attent van je, Claire.’

Wij liepen lachend door het hek en Frank bleef staan om mij als eerste het smalle trapje op te laten gaan. Opeens greep hij me bij mijn arm. ‘Kijk uit! Je gaat er bijna in staan.’

Ik hield mijn voet stil boven een grote, bruinrode plek op de bovenste trede. ‘Wat gek,’ zei ik. ‘Mevrouw Baird boent die trap elke ochtend; ik heb het zelf gezien. Wat denk je dat het is?’

Frank boog zich over de plek en snoof voorzichtig. ‘Het lijkt wel bloed.’

‘Bloed!’ Ik deinsde achteruit. ‘Van wie?’ Ik keek zenuwachtig naar binnen. ‘Denk je dat mevrouw Baird een ongeluk heeft gehad of zoiets?’

Ik kon me gewoon niet voorstellen dat onze keurige hospita bloedvlekken voor haar deur zou laten opdrogen, tenzij er iets verschrikkelijks was gebeurd, en ik vroeg me dan ook heel even af of de zitkamer wellicht een psychopatische moordenaar met een bijl herbergde, die zich op dit moment stond

voor te bereiden om zich met een ijselijke kreet op ons te werpen.

Frank schudde zijn hoofd. Hij ging op zijn tenen staan om over de heg in de tuin van de burens te kijken. 'Dat denk ik niet. De Collinses van hiernaast hebben precies zo'n plek voor hun voordeur.'

'Echt waar?' Ik ging wat dichterbij Frank staan, zowel om over de heg te kunnen kijken als voor enige morele steun. De Hooglanden leken me geen voor de hand liggende plek om een massamoordenaar tegen het lijf te lopen, maar ik betwijfelde of dergelijke types bij het uitkiezen van hun werkterrein logische criteria in acht namen. 'Dat is wel een beetje... onrustbarend,' merkte ik op. Uit het huis van de burens kwam geen enkel teken van leven. 'Wat denk je dat er is gebeurd?'

Frank fronste nadenkend zijn voorhoofd en sloeg toen opeens met zijn hand op zijn been. 'Ik geloof dat ik het weet! Blijf hier even staan.' Hij rende het hek uit en de straat op en liet mij eenzaam achter bij de voordeur.

Even later was hij terug. Aan zijn gezicht te zien waren zijn vermoedens bevestigd. 'Ja hoor, dat is het. Het kan niet anders. Elk huis in de straat heeft het gehad.'

'Heeft wat gehad? Een bezoekje van een moordzuchtige maniak?' vroeg ik op scherpe toon. Het feit dat ik zomaar in de steek was gelaten, met niets anders als gezelschap dan een hele grote bloedvlek, had me enigszins nerveus gemaakt.

Frank begon te lachen. 'Nee, een ritueel offer. Fascinerend!' Hij zat op zijn knieën in het gras geïnteresseerd naar de plek te kijken.

Dit klonk niet veel beter dan een moordzuchtige maniak. Ik hurkte naast hem neer en trok mijn neus op voor de stank. Het was nog wat vroeg voor vliegen, maar toch cirkelden er al een paar van die grote, trage muggen boven het bloed.

'Hoezo, "ritueel offer"?' vroeg ik. 'Mevrouw Baird is een trouwe kerkgangster, net als alle burens. We zitten hier niet tussen een stelletje druïden, hoor.'

Hij kwam overeind en veegde de grassprietjes van zijn broek. 'Dat zeg jij, meisje. Er is geen plek ter wereld waar het dagelijks leven zo verweven is met oud bijgeloof en magie als de Schotse Hooglanden. Kerk of geen kerk, mevrouw Baird gelooft in de Ouden, en hetzelfde geldt voor al haar burens.' Hij wees met een keurig gepoetste schoen naar de vlek. 'Het bloed van een zwarte haan,' stelde hij tevreden vast. 'De huizen zijn namelijk nieuw.'

Ik wierp hem een koele blik toe. 'Als je soms in de veronderstelling verkeert dat dat alles verklaart, dan heb je het mis. Wat maakt het uit hoe oud de huizen zijn? En waar is iedereen in vredesnaam?'

'In de pub, denk ik zo. Zullen we even gaan kijken?' Hij nam me bij mijn

arm en wij liepen het hek door en de Gereside Road op. ‘In het verleden,’ legde hij me intussen uit, ‘en nog niet eens zo heel erg lang geleden, was het bij het bouwen van een huis gebruikelijk om iets te doden en het onder de fundering te begraven om de plaatselijke aardgeesten gunstig te stemmen. Een gebruik dat zo oud is als de wereld.’

Ik huiverde. ‘Dan mogen we dus eigenlijk nog van geluk spreken dat ze zo modern en verlicht zijn dat ze het bij kippen houden. Je bedoelt dus dat er, aangezien de huizen vrij nieuw zijn, niets onder begraven ligt en dat de bewoners daar nu zelf iets aan doen.’

‘Ja, precies.’ Frank was kennelijk blij dat ik het zo snel doorhad en gaf mij een schouderklopje. ‘Volgens de dominee was een groot deel van de plaatselijke bevolking ervan overtuigd dat de oorlog ten dele te wijten was aan het feit dat mensen geen oog meer hadden voor hun geschiedenis en geen gepaste voorzorgsmaatregelen meer namen, zoals bijvoorbeeld het begraven van een offer onder de fundering, of het verbranden van visgraten in de open haard – behalve schelvis natuurlijk,’ voegde hij er opgewekt aan toe. ‘De graten van een schelvis mag je nooit verbranden – wist je dat? – anders vang je er nooit meer een. De graten van een schelvis moet je altijd begraven.’

‘Ik zal eraan denken,’ zei ik. ‘Weet je soms ook wat je moet doen om nooit meer een haring te zien te krijgen? Dan ga ik dat meteen doen.’

Hij schudde zijn hoofd, helemaal in beslag genomen door een van die formidabele meesterstukjes van zijn geheugen, een van die momenten van wetenschappelijke vervoering waarin hij volledig opging in het putten van kennis uit alle mogelijke hoeken en gaten van zijn brein.

‘Van haring weet ik niets,’ zei hij afwezig. ‘Maar ik weet wel dat je muizen weghoudt door takken van de ratelpopulier in huis te hangen – “ratelpopulier in je huis en je ziet nooit meer een muis”. Maar lijken onder de fundering – daar krijg je geesten van. Je kent Mountgerald toch wel, dat grote huis aan het eind van Highstreet? Daar hebben ze ook een geest, een van de arbeiders die aan het huis heeft gewerkt en die is vermoord als offer voor de fundering. Ergens in de achttiende eeuw; dus eigenlijk nog vrij recent,’ voegde hij er peinzend aan toe. ‘Het verhaal gaat dat er in opdracht van de huiseigenaar eerst een stenen muur werd gebouwd, waarna er van bovenaf een grote steen naar beneden werd gegooid, bovenop een van de arbeiders – waarschijnlijk iemand die toch al door iedereen onsympathiek werd gevonden. Tenslotte werd het slachtoffer in de kelder begraven en werd de rest van het huis over hem heen gebouwd. Hij spookt nog steeds rond in de kelder waarin hij werd vermoord, behalve op zijn sterfdag en de vier Oude Dagen.’

‘Oude Dagen?’

‘De feestdagen uit vroeger tijden,’ legde hij uit. ‘Hogmanay, dat is Oude-

jaarsdag, Midzomerdag, Meidag en Allerheiligen. Druïden, het Bekervolk, de oude Picten, voor zover wij weten hielden ze zich allemaal aan de zonnefeesten en de vuurfeesten. Hoe dan ook, op de heilige feestdagen worden geesten bevrijd en kunnen ze gaan en staan waar ze willen en naar believen goede of slechte daden verrichten.’ Hij wreef bedachtzaam over zijn kin. ‘Het loopt weer tegen het meifeest en de lentenachtevening. Als ik jou was zou ik maar goed uitkijken als ik in de buurt van een kerkhof kwam.’ Zijn ogen schitterden ondeugend en ik begreep dat de les ten einde was.

Ik schoot in de lach. ‘Dolen hier dan veel beroemde plaatselijke geesten rond?’

Hij haalde zijn schouders op. ‘Weet ik niet. Zullen we het aan de dominee vragen wanneer we hem weer eens zien?’

Het toeval wilde dat we de dominee al snel tegen het lijf liepen. Hij zat, samen met de meeste andere dorpsbewoners, in de pub een biertje te drinken om de wijding van de huizen te vieren.

Hij leek het ietwat pijnlijk te vinden om als het ware betrappt te worden op het oogluikend gedogen van heidense praktijken, maar probeerde het af te doen als een soort plaatselijke traditie met een historisch tintje. ‘Verdraaid interessant eigenlijk,’ begon hij en ik herkende, met een innerlijke zucht, de toon van de wetenschapper, een geluid dat even duidelijk herkenbaar was als het lied van een lijster. Gehoor gevend aan de roep van een gelijkgestemde ziel, zette Frank onmiddellijk een academische paringsdans in en al snel zaten zij tot aan hun nek in de archetypes en de parallellen tussen klassieke vormen van bijgeloof en moderne religies. Ik haalde mijn schouders op en baande mij door de drukke zaak een weg naar de bar en weer terug, met in elke hand een grote brandy-soda. Omdat ik uit ervaring wist hoe moeilijk het was om gedurende dit soort gesprekken Franks aandacht te trekken, pakte ik gewoon zijn hand, boog zijn vingers om de steel van het glas en liet hem verder aan zijn lot over.

Op een bank bij het raam trof ik mevrouw Baird aan, die gezellig een glas zat te drinken met een oudere man die zij aan mij voorstelde als meneer Crook. ‘Dit is de man over wie ik u heb verteld, mevrouw Randall,’ zei ze, met ogen die glansden van alcohol en gezelligheid. ‘De man die alles weet over alle mogelijke planten. Mevrouw Randall is erg geïnteresseerd in allerlei plantjes,’ vertrouwde ze haar metgezel toe, die zijn hoofd boog in een combinatie van beleefdheid en doofheid. ‘Ze droogt ze in boeken en zo.’

‘Is het werkelijk?’ vroeg meneer Crook terwijl hij belangstellend een borstelige witte wenkbrauw optrok. ‘Ik heb zelf een aantal persen – echte, hoor – voor planten en dergelijke. Van mijn neef gekregen, toen hij tijdens zijn vakantie van de universiteit bij me langs kwam. Hij had ze speciaal voor me

meegebracht en ik had het hart niet om hem te vertellen dat ik zulke dingen nooit gebruik. Kruiden moet je ophangen, weet u, of op een droogrek leggen en daarna in een zakje of een pot bewaren, maar waarom je ze in vredesnaam plat zou willen drukken, ik zou het werkelijk niet weten.'

'Om naar te kijken, misschien,' viel mevrouw Baird hem vriendelijk in de rede. 'Mevrouw Randall heeft een paar snoezige stukjes gemaakt van kaasjeskruid en viooltjes. Je zou ze zo in een lijstje kunnen doen en aan de muur kunnen hangen.'

'Mmmphm.' Meneer Crooks gerimpelde gezicht stond nogal dubieus bij het overwegen van deze mogelijkheid. 'Nou, als u er iets aan heeft, mevrouw, dan mag u de persen zo van me hebben. Ik wilde ze niet zomaar weggoaien, maar ik heb er zelf niets aan.'

Ik verzekerde meneer Crook dat ik de plantenpersen dolgraag wilde gebruiken en dat ik heel dankbaar zou zijn als hij mij wilde laten zien waar ik de zeldzame planten in deze streek kon vinden. Even keek hij mij onderzoekend aan, zijn hoofd een beetje schuin, als een oude torenvalk, maar uiteindelijk leek hij tot de slotsom te komen dat mijn belangstelling niet geveinsd was en wij spraken af dat hij mij de volgende dag op sleeptouw zou nemen langs het plaatselijke struikgewas. Ik wist al dat Frank van plan was naar Inverness te gaan om in het gemeentehuis wat archieven te bekijken en ik was blij met een excuus om niet mee te hoeven. Wat mij betreft leken alle archieven op elkaar.

Even later wist Frank zich los te rukken van de dominee en liepen wij samen met mevrouw Baird naar huis. Zelf durfde ik niet over het hanenbloed op de drempel te beginnen, maar Frank had er geen moeite mee en vroeg enthousiast naar de achtergronden van het gebruik.

'Dus als ik het goed begrijp is het al een heel oude gewoonte?' vroeg hij terwijl hij met een stok door het onkruid langs de weg zwaaide. Het vijfvingerkruid bloeide al volop en aan de knoppen in de gele brem te zien zou ook die binnen een week in bloei staan.

'Jazeker.' Mevrouw Baird wandelde stevig door en wist onze jonge benen goed bij te houden. 'Niemand weet precies hoe oud, meneer Randall. Maar het gebeurde al vóór de tijd van de reuzen.'

'Reuzen?' vroeg ik.

'Ja. U weet wel, Fionn en de Feinn.'

'Keltische volksverhalen,' legde Frank uit. 'Heldenverhalen. Waarschijnlijk van Noorse herkomst. Zowel hier als langs de kust naar het westen kom je veel Noorse invloeden tegen. Sommige plaatsnamen zijn ook helemaal niet Keltisch, maar Noors.'

Ik voelde de bui alweer hangen en rolde met mijn ogen, maar mevrouw Baird glimlachte vriendelijk en moedigde hem juist aan door te vertellen dat

zij inderdaad wel eens in het noorden was geweest en daar de steen van de Twee Gebroeders had gezien en die was immers ook Noors?

‘De Noormannen zijn in de periode tussen 500 en 1300 na Christus honderden keren op die kust geland,’ zei Frank terwijl hij dromerig naar de horizon stuurde en zich de drakenschepen voorstelde. ‘Vikingen, werden ze genoemd. En zij brachten hun eigen mythen mee. Dit is nu eenmaal een land waar mythen goed kunnen aarden.’

Dat kon ik me maar al te goed voorstellen. Het begon te schemeren en er was storm op til. In het spookachtige licht onder de wolken leken zelfs de modernste huizen zo oud en sinister als de verweerde Pictensteen die zo’n dertig meter verderop al meer dan duizend jaar lang een kruising stond aan te geven. Het was typisch zo’n avond om binnen te zitten, met alle luiken potdicht. Maar in plaats van een knusse avond in de salon van mevrouw Baird, met stereoscoopfoto’s van Perth Harbor, besloot Frank zich aan zijn afspraak te houden met meneer Bainbridge, een advocaat met belangstelling voor historische archieven, die hem had uitgenodigd voor een glaasje sherry. Met in mijn achterhoofd mijn eerdere ontmoeting met meneer Bainbridge, gaf ik er de voorkeur aan thuis te blijven met Perth Harbor.

‘Probeer voor de storm thuis te zijn,’ zei ik terwijl ik Frank een zoen gaf. ‘En doe de groeten aan meneer Bainbridge.’

‘Eh, ja. Ja, natuurlijk.’ Zonder mij recht in de ogen te kijken, trok Frank zijn jas aan, pakte een paraplu uit de bak bij de voordeur en vertrok.

Ik deed de deur achter hem dicht, maar vergrendelde hem niet, zodat hij er nog in kon. Ik slenterde terug naar de salon en bedacht me dat Frank hoogstwaarschijnlijk net zou doen alsof hij geen vrouw had – iets waarin meneer Bainbridge hem van harte zou steunen. En eigenlijk kon ik hem moeilijk ongelijk geven.

Aanvankelijk was alles goed gegaan tijdens ons bezoekje aan meneer Bainbridge, de vorige middag. Ik was ingetogen geweest, beschaafd, intelligent, maar op een bescheiden manier, welgemanierd en onberispelijk gekleed – precies zoals het de vrouw van een universiteitsprofessor betaamt. Tot de thee werd geserveerd.

Ik draaide mijn rechterhand om en keek spijtig naar de grote blaas die zich over de binnenkant van vier vingers uitstrekte. Het was toch niet mijn schuld dat meneer Bainbridge, een weduwnaar, zich behielp met een goedkope tinnen theepot, in plaats van een echte van porselein? En al evenmin dat de advocaat, in een poging beleefd te zijn, mij had gevraagd om in te schenken? En ook niet dat er in het pannelapje dat hij mij gaf een slijtplek zat die ervoor zorgde dat het gloeiend hete handvat van de pot rechtstreeks in contact kwam met mijn hand toen ik hem oppakte?

Nee, besloot ik. Dat ik de theepot had laten vallen was een volkomen normale reactie geweest. Dat ik hem in meneer Bainbridge's schoot had laten vallen was een kwestie van pech geweest; ik moest hem toch ergens laten vallen. Het was mijn uitroep 'Verdomme, teringpot!', op een manier die meneer Bainbridge's kreet van pijn overstemde, die mij Franks woedende blik had opgeleverd.

Eenmaal bekomen van de schrik, had meneer Bainbridge zich bijzonder hoffelijk getoond. Hij had zich om mijn hand bekommerd, zonder acht te slaan op Franks pogingen om mijn taalgebruik te excuseren door hem te vertellen dat ik twee jaar lang in een veldhospitaal had gewerkt. 'Ik vrees dat mijn vrouw een aantal nogal, eh, kleurrijke uitdrukkingen van de Yankees heeft opgepikt,' opperde Frank met een nerveus glimlachje.

'Inderdaad,' zei ik terwijl ik met opeengeklemd kaken een nat doekje om mijn hand wikkelde. 'Mannen hebben de neiging zich nogal "kleurrijk" te uiten wanneer je bezig bent granaatscherven uit ze te peuteren.'

Meneer Bainbridge had een tactvolle poging gedaan de conversatie weer op neutraal historisch terrein te brengen door te zeggen dat hij altijd al erg geïnteresseerd was geweest in godslasterlijke taal door de eeuwen heen. Zo had je bijvoorbeeld 'verdomme', als verbastering van de uitroep 'God moge mij verdoemen'.

'Ja, natuurlijk,' zei Frank, dankbaar voor de afleidingsmanoeuvre. 'Voor mij geen suiker, Claire, dank je. En wat dacht je van "Gossiemijsne"? Dat het eerste deel met God te maken heeft is duidelijk, maar verder...?' Frank streek een niet erg wetenschappelijk ogende lok haar uit zijn ogen. 'Erg interessant,' zei hij, 'de hele evolutie van godslasterlijkheden.'

'Ja, en nog volop in ontwikkeling,' zei ik, voorzichtig een suikerklontje pakkend met de tang.

'O?' zei meneer Bainbridge beleefd. 'Bent u nog interessante nieuwe variaties tegengekomen gedurende uw, eh... oorlogservaringen?'

'O, ja,' zei ik. 'Een van mijn favorieten heb ik opgepikt van een Amerikaan. Ene Williamson, uit New York, meen ik. Hij zei het elke keer wanneer ik zijn verband verschoonde.'

'Wat was het?'

'Jezus Roosevelt Christus,' zei ik terwijl ik het klontje keurig in Franks thee liet vallen.

Na een rustige en niet onaangename avond met mevrouw Baird ging ik naar boven om Franks thuiskomst af te wachten. Ik wist dat hij nooit meer dan twee glazen sherry dronk, dus ik verwachtte hem niet al te laat.

Het waaide inmiddels flink en de lucht in de slaapkamer leek wel electrisch

geladen. Ik haalde een borstel door mijn haar, maar mijn krullen waren statisch en raakten hopeloos in de klit. Ik besloot dat mijn haar het wel een avondje zonder de gebruikelijke honderd borstelslagen kon stellen. Onder deze weersomstandigheden kon ik best een keer alleen mijn tanden borstelen. Hele plukken haar plakten tegen mijn wangen en bleven koppig zitten wanneer ik probeerde ze weg te strijken.

Geen water in de lampetkan; dat had Frank gebruikt toen hij zich opfriste voor zijn bezoekje aan meneer Bainbridge, en ik was vergeten hem te vullen bij de kraan. Ik pakte de flacon L'Heure Bleu en goot een royale hoeveelheid in de palm van mijn hand. Ik wreef het snel, voordat de geur kon vervliegen, in mijn handen en haalde die vervolgens door mijn haar. Vervolgens goot ik nog wat op mijn borstel en streek er mijn krullen mee achter mijn oren.

Ziezo. Dat was al iets beter, dacht ik, toen ik in de gespikkelde spiegel het resultaat bekeek. Het vocht had de statische electriciteit in mijn haar ongedaan gemaakt, zodat het in zware, glanzende golven om mijn gezicht viel. Bovendien had de vervliegende alcohol een bijzonder aangenaam geurtje achtergelaten. Dat zou Frank wel lekker vinden, dacht ik. L'Heure Bleu was zijn favoriet.

Opeens zag ik een lichtflits, onmiddellijk gevolgd door een knetterende donderslag, en gingen alle lichten uit.

Binnensmonds scheldend, graaide ik in de la. Ik had ergens kaarsen en lucifers zien liggen; stroomstoringen kwamen in de Hooglanden zo vaak voor dat elke hotelkamer standaard met kaarsen was uitgerust. Ik was ze zelfs in de duurste hotels tegengekomen, waar ze dan wel naar kamperfoelie roken en in matglazen kandelaars stonden, met glinsterende hangertjes eraan. De kaarsen van mevrouw Baird waren meer praktisch van aard – gewone witte huishoudkaarsen – maar het waren er wel veel en bovendien lagen er drie boekjes lucifers bij. Dit was niet bepaald een moment om kieskeurig te zijn.

Bij het licht van de volgende bliksemflits zette ik een kaars in de blauwe porseleinen kandelaar op het nachtkastje en liep vervolgens de kamer door om er nog meer aan te steken, net zolang tot de hele kamer gevuld was met een zacht, flakkerend schijnsel. Heel romantisch, vond ik, en ik dacht er zelfs aan het lichtknopje omlaag te knippen, zodat de sfeer niet verstoord zou worden als de stroomvoorziening plotseling werd hersteld.

Er was hooguit een centimeter van de kaarsen opgebrand toen de deur openging en Frank naar binnen werd geblazen. Letterlijk, want de tocht die hem via de trap naar boven was gevolgd doofde drie van de kaarsen.

Met een knal die nog eens twee kaarsen uitblies viel de deur achter hem dicht. Hij tuurde in de plotselinge duisternis en haalde een hand door zijn verwarde haar. Ik stond op om de kaarsen weer aan te steken en maakte wat

luchtige opmerkingen over zijn abrupte methodes om een kamer binnen te komen. Pas toen ik klaar was en me omdraaide om hem te vragen of hij wat wilde drinken, zag ik dat hij er nogal bleekjes en verward uitzag.

‘Wat is er?’ vroeg ik. ‘Heb je soms een spook gezien?’

‘Nou, ik zal je vertellen,’ zei hij langzaam, ‘dat dat volgens mij helemaal niet uitgesloten is.’ Afwezig pakte hij mijn haarborstel en tilde hem op om zijn haar te fatsoeneren. Toen een plotseling vleugje L’Heure Bleu zijn neusgaten binnendrong, trok hij zijn neus op, legde de borstel weer neer en besloot toch maar liever zijn zakkammetje te gebruiken.

Ik keek uit het raam en zag de iepen als dorsvlegels heen en weer zwiepen. Ergens aan de andere kant van het huis klapperde een open luik en ik bedacht me dat we misschien onze eigen luiken moesten sluiten, hoewel het noodweer buiten een spannend schouwspel was.

‘Het lijkt me een beetje stormachtig voor spoken,’ zei ik. ‘Houden die niet meer van stille, mistige avonden op een kerkhof?’

Frank lachte enigszins schaapachtig. ‘Ach, het zal wel aan al die verhalen van Bainbridge liggen, en iets meer sherry dan ik van plan was te drinken. Het zal wel niets zijn geweest.’

Nu werd ik nieuwsgierig. ‘Wat heb je precies gezien?’ vroeg ik terwijl ik aan de toilettafel ging zitten. Ik gebaarde met een half opgetrokken wenkbrauw naar de whiskyfles en Frank haastte zich om een paar borrels in te schenken.

‘Eigenlijk alleen maar een man,’ begon hij, voor zichzelf een gewone en voor mij een dubbele whisky inschenkend. ‘Hij stond buiten, op de weg.’

‘Wat, voor het huis?’ Ik begon te lachen. ‘Dan moet het wel een spook zijn geweest; ik kan me geen gewoon mens van vlees en bloed voorstellen die op een avond als deze buiten gaat staan.’

Frank hield de lampetkan boven zijn glas en wierp mij een beschuldigende blik toe toen er geen water uitkwam.

‘Je hoeft mij niet zo aan te kijken,’ zei ik. ‘Jij hebt al het water opgemaakt. Ik hoef er trouwens geen water bij.’ Ik nam een slok.

Even leek Frank in de verleiding te komen om beneden bij de kraan water te gaan halen, maar hij liet de gedachte varen en vervolgde zijn verhaal. Intussen nipte hij heel voorzichtig van zijn glas, alsof het vitriool bevatte, in plaats van de allerbeste Glenfiddich single malt whisky.

‘Ja, hij stond aan deze kant van het huis, vlak bij het tuinhok. Ik dacht...’ Hij aarzelde en staarde in zijn glas. ‘Eigenlijk had ik het idee dat hij naar jouw raam stond te kijken.’

‘Mijn raam? Wat eigenaardig!’ Ik kon een lichte huivering niet onderdrukken en liep naar het raam om de luiken dicht te trekken, hoewel het daar wel een beetje laat voor was.

Frank liep mij al pratend achterna. ‘Ja, toen ik naar boven keek kon ik je zelf ook zien. Je was je haar aan het borstelen en je mopperde omdat het alle kanten uit bleef staan.’

‘In dat geval stond die kerel natuurlijk gewoon om me te lachen,’ zei ik op sarcastische toon.

Frank schudde zijn hoofd, hoewel hij glimlachte en met zijn hand over mijn haar streek. ‘Nee, hij lachte niet. Hij keek juist verschrikkelijk ongelukkig. Niet dat ik zijn gezicht zo goed kon zien; het was meer iets in zijn houding. Ik liep naar hem toe en toen hij zich niet verroerde, vroeg ik beleefd of ik hem soms ergens mee kon helpen. Eerst deed hij alsof hij me niet hoorde en misschien was dat ook wel zo, want de wind maakte een hels kabaal. Daarom vroeg ik het nog een keer en stak ik mijn hand uit om hem op zijn schouder te tikken en op die manier zijn aandacht te trekken. Maar voordat ik hem kon aanraken, draaide hij zich plotseling om, liep langs me heen en beende weg.

‘Klinkt onbeleefd, maar niet erg spookachtig,’ merkte ik op terwijl ik mijn glas leegdronk. ‘Hoe zag hij eruit?’

‘Grote kerel,’ zei Frank fronsend. ‘En een Schot, in een echte Hooglandersuitrusting, compleet met zo’n beurs en een prachtige speld in de vorm van een rennend hert op zijn tartan. Ik wilde hem nog vragen hoe hij eraan kwam, maar daar kreeg ik de kans niet meer toe.’

Ik liep naar het bureau en schonk nog eens in. ‘Maar dan was hij toch niet zo’n ongebruikelijke verschijning in deze contreien, is het wel? Ik heb wel vaker mannen in het dorp zien lopen die zo gekleed waren.’

‘Neeeee...’ zei Frank weifelend. ‘Nee, het was niet zijn kleding die me zo vreemd voorkwam. Toen hij langs me heen liep was hij zo dichtbij dat ik hem langs mijn arm had moeten voelen strijken, maar ik zweer het, dat gebeurde niet. Inmiddels had hij mijn belangstelling zodanig gewekt dat ik me omdraaide om hem na te kijken. Hij liep Gereside Road af, maar toen hij bijna bij de hoek was, was hij opeens... verdwenen. En dat was het moment waarop ik toch een beetje een koude rilling over mijn rug voelde lopen.’

‘Misschien werd je aandacht even afgeleid en liep hij opeens in de schaduw,’ stelde ik voor. ‘Er staan nogal wat bomen in de buurt van die hoek.’

‘Ik zou kunnen zweren dat ik hem geen moment uit het oog heb verloren,’ mompelde Frank. Opeens keek hij op. ‘Ja, natuurlijk! Ik weet opeens weer wat ik zo vreemd aan hem vond, ook al besepte ik het op dat moment niet.’

‘Wat dan?’ Ik begon een beetje genoeg te krijgen van het spook en wilde me liever bezig houden met interessantere zaken, zoals naar bed gaan.

‘Het waaide verschrikkelijk, maar zijn kleren – zijn kilt en zijn tartan – die bewogen niet, behalve toen hij begon te lopen.’

Wij staarden elkaar aan.

‘Goed,’ zei ik tenslotte, ‘dat zou je inderdaad een beetje spookachtig kunnen noemen.’

Frank haalde glimlachend zijn schouders op. ‘Nu heb ik de dominee in elk geval iets te vertellen wanneer ik hem weer tegenkom. Misschien is het wel een bekend plaatselijk spook en kan hij me zijn gruwelijke geschiedenis vertellen.’ Hij keek op zijn horloge. ‘Maar nu is het volgens mij bedtijd.’

‘Zeg dat wel,’ mompelde ik.

Ik keek in de spiegel toe hoe hij zijn overhemd uittrok en een hangertje pakte.

‘Heb jij veel Schotten verpleegd, Claire?’ vroeg hij opeens. ‘In het veldhospitaal, of in Pembroke?’

‘Natuurlijk,’ antwoordde ik, enigszins verbaasd. ‘In het veldhospitaal in Amiens heb ik behoorlijk wat Seaforths en Camerons voorbij zien komen en daarna, in Caen, hebben we veel Gordons gehad. De meesten waren aardige kerels. Over het algemeen waren ze heel stoïcijns, maar vreselijke lafaards als het op injecties aankwam.’ Glimlachend dacht ik terug aan één van hen in het bijzonder. ‘We hadden er eens eentje – een chagrijnige oude doedelzakspeler van de Derde Seaforths – die er absoluut niet tegenkon om geprikt te worden, vooral niet in zijn heup. Hij lag soms urenlang vreselijke pijnen te lijden voordat hij iemand met een naald bij zich in de buurt liet komen, en zelfs dan probeerde hij ons nog over te halen de prik in zijn arm te geven, hoewel hij intramusculair moest worden gegeven.’ Lachend dacht ik terug aan korporaal Chisholm. ‘Hij zei tegen me: “Als ik dan toch in mijn blote kont op mijn buik moet liggen, dan wil ik een grietje *onder* me, en niet achter me met een hoeden-speld!”’

Frank lachte, maar keek toch wat ongemakkelijk, zoals wel vaker bij het horen van mijn wat minder fijnzinnige oorlogsverhalen.

‘Maak je geen zorgen,’ stelde ik hem gerust. ‘Die zal ik niet vertellen tijdens het theedrinken in de docentenkamer.’

Zijn gezicht klaarde op en hij kwam achter me staan bij de toilettafel. Hij drukte een kus op mijn kruin. ‘Wees maar niet bang,’ zei hij. ‘De docentenkamer zal dol op je zijn, wat voor verhalen je ook vertelt. Mmmm. Je haar ruikt verrukkelijk.’

‘Dus je vindt het lekker?’

Bij wijze van antwoord gleden zijn handen over mijn schouders omlaag naar mijn borsten onder de dunne nachtjapon. In de spiegel zag ik zijn gezicht boven het mijne, zijn kin bovenop mijn hoofd.

‘Alles aan jou is lekker,’ zei hij hees. ‘Je ziet er mooi uit bij kaarslicht, weet je. Je ogen doen me denken aan sherry in kristal en je huid glanst als ivoor. Misschien moest ik de verlichting maar permanent onklaar maken.’

‘Dat leest zo lastig in bed,’ zei ik terwijl mijn hart sneller ging kloppen.

‘Ik kan me wel leukere dingen voorstellen om in bed te doen,’ fluisterde hij.

‘Zo, kan je dat?’ zei ik terwijl ik opstond en me omdraaide om mijn armen om zijn nek te slaan. ‘Zoals wat?’

Enige tijd later, terwijl we lekker tegen elkaar aan gekropen achter de gesloten luiken lagen, tilde ik mijn hoofd van zijn schouder en zei: ‘Waarom vroeg je me dat eigenlijk, daarnet? Of ik wel eens met Schotten te maken had gehad – dat wist je zelf toch ook wel? Er komen nu eenmaal allerlei soorten mannen in zo’n ziekenhuis.’

Hij draaide zich op zijn zij en liet zijn hand over mijn rug glijden. ‘Mmm? O, zomaar. Eigenlijk alleen maar omdat ik, toen ik die man buiten zag staan, opeens dacht dat hij misschien wel’ – hij aarzelde, en pakte me wat steviger vast – ‘eh, je weet wel, dat hij misschien wel iemand was die jij had verpleegd. Iemand die misschien... misschien had gehoord dat jij hier logeerde en langs was gekomen om je te zien... of iets dergelijks.’

‘Waarom,’ merkte ik praktisch op, ‘zou zo iemand dan niet binnenkomen om mij te ontmoeten?’

‘Nou,’ zei Frank, zo luchtig mogelijk, ‘misschien had hij geen zin om mij tegen het lijf te lopen.’

Ik drukte me omhoog op een elleboog en staaarde hem aan. We hadden één kaars laten branden en ik kon hem goed zien. Hij had zijn gezicht afgewend en keek o-zo-nonchalant naar de chromolithografie van ‘Bonnie Prince Charlie’ waarmee mevrouw Baird had gemeend onze muur te moeten decoreren. Ik greep zijn kin en trok zijn gezicht naar me toe. Zijn ogen werden groot van geveinsde verbazing. ‘Wil je soms suggereren,’ vroeg ik, ‘dat de man die je buiten hebt gezien een soort...’ Ik aarzelde en zocht naar het juiste woord.

‘Liefje?’ bracht hij behulpzaam te berde.

‘Een soort intieme kennis van mij zou zijn?’ maakte ik mijn zin af.

‘Nee, nee, natuurlijk niet,’ zei hij niet erg overtuigend. Hij trok mijn handen van zijn gezicht en probeerde me te kussen, maar nu was het mijn beurt om mijn gezicht af te wenden. Hij duwde mij omlaag zodat ik weer naast hem kwam te liggen. ‘Het is alleen dat...’ begon hij. ‘Nou ja, Claire, het heeft wél zes jaar geduurd. En in al die tijd hebben we elkaar maar drie keer gezien en die laatste keer zelfs maar een dagje. Het zou helemaal niet vreemd zijn als... ik bedoel, iedereen weet toch dat artsen en verpleegsters vaak enorm onder spanning staan, en... nou ja, ik... ik wil maar zeggen dat... dat ik het best zou begrijpen als er iets, je weet wel, eh, in een opwelling...’

Ik viel zijn gehakkel in de rede door me los te rukken en uit bed te springen. ‘Denk je dat ik je ontrouw ben geweest?’ vroeg ik. ‘Denk je dat echt? Want als dat zo is, dan kan je nu onmiddellijk vertrekken! Hoe haal je het in je hoofd om zoiets zelfs maar te suggereren?’ Ik was ziedend en Frank schoot overeind en stak zijn armen uit om mij te kalmeren.

‘Raak me niet aan!’ beet ik hem toe. ‘Vertel op – denk je nu werkelijk, alleen maar omdat je hebt gezien hoe een onbekende man naar mijn raam stond te staren, dat ik een zinderende verhouding heb gehad met een van mijn patiënten?’

Frank stapte uit bed en sloeg zijn armen om mij heen. Ik bleef staan als een zoutpilaar, maar hij hield vol en streelde mijn haar en mijn schouders, precies zoals hij wist dat ik het prettig vond.

‘Nee, natuurlijk denk ik dat niet,’ zei hij stellig. Hij trok mij dicht tegen zich aan en ik ontspande me een beetje, hoewel niet genoeg om mijn armen om hem heen te slaan.

Een hele tijd later fluisterde hij in mijn haar: ‘Nee, ik weet best dat je zoiets nooit zou doen. Ik bedoelde alleen maar dat als je het ooit zou hebben gedaan... Claire, dat het geen enkel verschil zou maken. Ik houd zoveel van je. Niets zal daar ooit verandering in kunnen brengen.’ Hij nam mijn gezicht tussen zijn handen – hij was maar een centimeter of tien langer dan ik en kon mij moeiteloos recht in de ogen kijken – en zei zachtjes: ‘Vergeef je het me?’ Zijn adem, die heel licht naar Glenfiddich rook, voelde warm aan op mijn gezicht en zijn volle, uitnodigende lippen waren verontrustend dichtbij.

Een nieuwe bliksemflits kondigde aan dat de storm nu in alle hevigheid ging losbarsten en een donderende regenbui kletterde neer op de dakpannen.

Ik sloeg langzaam mijn armen om zijn middel. “Mijn genade zal op u nederdalen als zachte neveldruppels...” citeerde ik.

Frank schoot in de lach en keek omhoog; de elkaar overlappende vochtplekken op het plafond voerspelden niet veel goeds voor een droge nachtrust. ‘Als dat een voorproefje is van jouw genade,’ zei hij, ‘dan zou ik niet graag te maken krijgen met jouw wraak.’

Bij wijze van reactie op zijn woorden brak de donder los als een mortieraanval en we begonnen allebei te lachen. De spanning was gebroken.

Het was pas veel later, toen ik lag te luisteren naar zijn regelmatige ademhaling naast mij, dat ik begon na te denken. Er bestond inderdaad geen enkele reden om te veronderstellen dat er van mijn kant sprake was geweest van ontrouw. Van *mijn* kant. Maar zes jaar was, zoals hij zelf al had opgemerkt, heel erg lang.